

När Emma är femton blir det nytt århundrade. Kyrkklockorna i Torps kyrka ringer in det nya året och det nya seklet i decembernatten, ringer ut över havet och över åkrar som ligger stilla och frusna, ringer över himlen som är ljus av moln och snö.

På Morlandstegen går Christian ut på trappan med största koskällan, den som tjuren Svante hade. Han står i mörkret och ringer in det nya året som varje nyår men detta är något annat. Klangen av skällan klingar och studsar mot husen och mot skogsbrynet, ett svagt eko är det över den snötäckta marken.

Här slutar något, börjar något annat.

Nittonhundratalet, det är någonting nytt som kommer.

Sedan Sofia rest är de bara tre i huset: Christian, Emma och Simon. Brodern är full av ord om detta nya, om vad detta århundrade ska bära med sig. Nya tankar och idéer, han säger att det ska vara som en *stormvind!* i vars fotspår det nya ska dansa. Åt detta säger inte Emma något, hon ser på brodern med den glänsande blicken, med munnens leende och förväntan.

Han talar om något annat också: om Amerika.

- I Amerika, säger han, där är det något annat. *Här* står dom fattiga med mössan i hand inför prästerna och annan överhet som predikar sparsamhet och lydnad. Men *där* kan varje man arbeta för sin egen lycka, sin egen framgång. Vi är ju inte hundar, Emma, eller trälar som för tusen år sedan? Jag kan inte vänta på att det ska hända något här! Nä, Johan och Sofia gjorde helt rätt som reste, det är så man måste tänka.

Och vad kan Emma svara på det, hur skulle hon kunna komma med något, hon som inte varit längre än Sundsandvik?

Emma tänker på hur Sofia gav sig av, det kom plötsligt, systemen teg tills hon bestämt sig. Det var något hon funnit ut helt själv, en dag berättade hon för Emma. Och att det då lät så enkelt.

- Jag ska resa, sade hon. Till Kalifornien.

Emma stod framför systemen och såg på henne.

- Men Sofia! utbrast hon. Är det inte hemskt farligt?

- Jag reser till Johan först vet du, sade Sofia mycket lugnt, och sedan vidare. Jag har skrivit till honom, om han svarar så är det klart.

Emma såg på sin syster, såg på lagården intill dem, landskapet där omkring. Hur obegripligt långt borta det där Amerika låg, det hade hon ingen bild av. Men att man reste och reste, att det var en *ocean* emellan.

Brodern, Johan, hade varit borta länge redan. Han reste när Emma bara var åtta. Den mörkhåriga brodern som inte skrev ofta längre. Bara ytterst sällan att det kom brev som Christian sakta stavade sig igenom och läste upp för familjen. Kort berättade Johan om arbetena han hade och om livet där borta, en gång skickade han ett fotografi som nu stod på hyllan över byrån i rummet. Där satt han: med benen brett isär, rejäla kängor och händerna på knäna. Christians breda arbetshänder hade han, det syntes. Men ett självbelåtet uttryck i ansiktet som Emma inte tyckte om.

Och nu skulle alltså systemen också, nu skulle Sofia resa.

- Men havet, sade Emma, det är så hemskt stort, är du inte rädd?

Sofia skrattade och skakade på huvudet, så att en hårslinga lossnade ur frisyren och gled ner över kinden.

- Det är *du* som är rädd för havet, Emmalilla, sade hon och gjorde rösten retsamt löjlig när hon använde faderns smeknamn.

Så blev hon allvarlig igen, en skiftning som drog över ansiktet:

- Jag vill ju bara dit, jag är inte rädd alls. Jag *vill!*

Emma såg på henne, på de milda ögonen och läpparna som var slutna om tänderna. Sofia var nu den vackraste Emma kunde tänka sig! Hon ville sträcka ut handen och stryka håret ur systemens ansikte, röra vid de mjuka hårslingorna, ljusare än hennes eget mörka hår, mjukare också tyckte hon. Men stod kvar bara och såg på Sofia och visste inte om de alls var lika, de två.

Och Sofia reste och blev borta. Det kom brev att hon kommit fram, ett vykort med stora byggnader och grälla färger: gräset på bilden var skarpt ljusgrönt, himlen blå med suddiga vita moln. Emma såg på bilden, länge, strök över färgfälten med fingrarna. Den amerikanska flaggan fanns där också, ett rödblått sudd mitt i bilden.

Ja, Simon har sett Amerikabåtarna. Och han har lärt sig rutterna, via Hull eller Liverpool, platser som redan de ligger långt borta, men att i jämförelse! Rederiernas namn läser han som poesi för Emma:

Inman Linjen

Guion Linjen

Cunard Linjen

Dominion Steamship Company

Vita Stjärnlinjen

Simon har sett grupperna av emigrerande, stått på kajen och sett en av de stora båtarna lägga ut med rader av vinkande människor längs relingen. Han har pratat med

hamnsjåare och arbetare och han har hört vad de säger. Att där borta. Jo, visst! Att möjligheterna. Och det var med detta ord han kom tillbaka från Göteborg: *möjligheterna*.

Han pratar om detta nya medan han och Emma mockar lagården, på var sin sida: Amerika, Amerika. Det är något annat, det är större än detta. Ångbåtar, järnväg, *indianer*. Hus som sträcker sig mot himlen istället för att krypa längs marken som här. Där är ingenting som här, allt är större, breder ut sig, tar plats. Träden, bergen, slätterna. Åkrarna är gigantiska, städerna växer ständigt, fler och fler söker sig dit, ett lämmeltåg av människor. Ett framtidsland är det, någonting annat än dessa bakåtsträvande fiskare och bönder, dessa sillbåtar och steniga åkerlappar! Det är där det ska göras, där det ska byggas. Världen, framtiden, lyckan, framgången. En kokande sjudande bubblande gryta av människor som alla tagit med sig det bästa från sitt hemland, som alla strävar och söker och som nu tillsammans ska bygga. Något. Stort.

Sverige kommer snart vara bortglömt, nedsjunket i potatisåkrarnas lera. För att inte tala om Torps socken, ett ingenting, en vit fläck! Här finns ingenting att hämta för den som vill vidare, som vill något annat. För en människa med stora idéer blir horisonten snart för snäv. Man behöver vidderna, de stora städerna, ånglokens dån i mil efter mil.

Emma lyssnar på honom och säger inte mycket. Hur skulle hon kunna svara? Vad kan hon säga? Ger hon honom rätt så är hon själv en av dessa bakåtsträvande grå bönder. Men så är det, se på mor och på far, vill hon säga, se på deras föräldrar, och deras igen. Vilken tok tror att han kan bryta sig loss från allt detta i en handvändning, vilken tok tror att han är förmer, att han ser klarare än generationer före honom? Komma tillbaka från storstaden så här och slänga sig med nya ord och tala vitt och brett om detta nya som väntar honom, bara honom. Och i ett slag förkasta allt det som varit hans. Allt det som fött och närt honom, som fostrat!

Emma rätar på ryggen. Hon står framför Simon och hon höjer rösten när hon frågar: Vem är han att förkasta alla dem som levt och strävat här, som lyft varenda sten ur åkerlapparna och dragit mat ur havet och ur jorden? Vem är han att vända allt detta ryggen, och vem tror han att han är, Simon Christiansson, som kan tala så här?

- Du talar som en präst, Emmalilla, säger Simon och skrattar.

Men lyssnar gör han inte. Bleknar och skälver gör han inte inför hennes ord, han ruskar dem av sig som en blöt katt. Så är han verkligen blind inför sin historia, tänker hon, blind inför mödrar och fäder i generationer som fött och dött för att han ska stå här idag och skratta och vända det ryggen och säga *jag reser nu, jag behöver något annat*

än detta! Emma ser på honom, trött och stilla inuti. Det vibrerar i henne av detta, men hon har inga ord kvar.